

ERDÉLYI GAZDA

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI HETILAP.

A LAP AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI
EGYLET TULAJDONÁ.
TELEFON: 158 SZÁM.

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET ÉS AZ ERDÉLYRÉSZI MÉHÉSZ EGY-
LET HIVATALOS KÖZLÖNYE.
MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
KOLOZSVÁR, ATTILA-UTCZA 10 SZÁM
TELEFON: 158 SZÁM.

Az E. G. E. alapító tagdíja 2000 lel, rendes tagdíja évi 200 lel, kfgazdák, gazdatisztek és gazd. alk. részére 150 lel. A tagok az Erdélyi Gazdát 100 lel pótdíj ellenében kapják.

A lapfelfüggetelő bizottság felügyelete mellett felelős szerkesztő és kiadó;

TÖRÖK BALINT
AZ E. G. E. TITKÁRA

Előfizetési díj nem tagok részére:
Egy évre 350 lel Negyed évre 100 lel
Fél évre 180 lel Egyes szám 7 lel

A mezőgazdasági kamarák szenátor-választása előtt.

A IV. választókerületi mezőgazdasági kamarák, amelyhez Alsófehér, Arad, Bihar, Kolozs, Fogaras, Hunyad, Marmaros, Maros, Naszód, Udvarhely, Szilágy, Szatmár, Szamos, Kis- és Nagykovács, valamint Torda-aranyos vármegyék tartoznak, a törvény szerint egy szenátort választanak.

Tudvalevőleg a küszöbön álló választásokra nézve úgy a Magyar Párt, mint a szászok és svábok politikai szervezete választási kartell egyezményre lépett a kormánnyal, melynek folyamánként minden fél kötelezettséget vállalt arra nézve, hogy a választásokon közös megállapodással és egyöntetűen fog eljárni.

A kormány és a német kisebbség között létrejött megállapodás értelmében a fent említett szenatori hely a szászok számára biztosított, akik arra dr. Schaser Gyula volt nagykovács-megyei alispánt kívánják jelölni. Minthogy egy részről a választási egyezmény betartása, másrészt a nevezett jelölt egyéni kiváltsága és arravalósága indokolják azt, hogy e megoldási módot megnyugvással elfogadjuk, felkérjük az illetékes kamarák szenátor választó tagjait hogy szavazatukkal dr. Schaser Gyula jelöltségét támogatni sziveskedjenek annál inkább, mert biztosítékunk van arra nézve, hogy saját érdekeink is a legnagyobb nyomatékkal fognak általa mindenkor képviseltetni.

Az első alkalom ez, amikor a mezőgazdasági érdekképviseleti szervek hivatásos képviselői törvény szerint bejuthatnak a szenátusba. Mindnyájunk közös érdeke, hogy a kormány, a Magyar Párt és a német kisebbségi pártok által is egyaránt támogatott jelöltünk megválasztása előre biztosított. Bár csak júniusban lesznek a választások, szükségesnek tartjuk a fenti pártközi megállapodást már most közölni, nehogy más irányban kössék le magukat az érdekelt kamarai tagok. A választás módjára vonatkozó részletekre később visszatérünk.

A tejképződést befolyásoló tényezők.

Irta: Réthi László

A tejtermelést befolyásoló tényezők 2 főcsoportba oszthatók, és pedig: 1.) Azok amelyek az állat belső természetében gyökereznek és amelyeket az ember nehezen vagy egyáltalában nem képes megváltoztatni, továbbá 2.) azok a külső körülmények, melyek az állatokra hatást gyakorolnak. Az elsőhöz tartoznak, az állat kora, a tejelési időszak tartama, az ellés ideje, a nemi élet és különösen az egyéni hajlam, tehetség. A másodikhoz a takarmányozás, az állatok tartásának és ápolásának módja, azok munkára való használása, a fejés gyakorisága és végül az időjárás.

Az első csoportba tartozó tényezők közül az egyéni hajlam a legfontosabb. Ettől függ elsősorban egy tenyésztési sikere, jövedelmezősége.

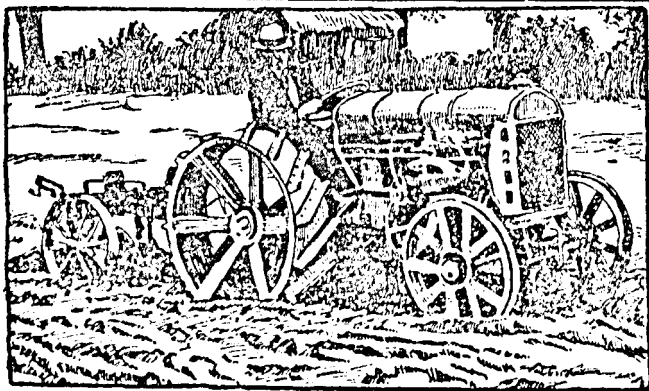
Minden gazda megfigyelhette már azt, hogy egyes tehének ugyanazon tartásviszonyok között jobb tejelők, kiválnak a többi közül és, hogy dacára a kedvező viszonyoknak sokszor lehetetlen egy rossz tejelési hajlammal bíró tehénél hacsak kis mértékben is a tejtermelést fokozni. Az ilyen állatok a nekik nyújtott takarmányt vagy egyáltalában nem értékesítik vagy pedig csak a húsképződésre, hizásra használják fel. Egy természetől fogva jó tejelő tehén ellenben állandóan minden körülmények között aránylag jó tejtermelő marad. A saját szervezetének rovására is képes lesz az ilyen tehén tejet produkálni. — Ha a tejtermelőképeség nem volna egyéni tulajdonság akkor az egy és ugyanazon fajtahoz vagy tenyészet-hez tartozó állatok egyenlő takarmányozási és egyéb gazdasági viszonyok mellett nem mutatnának fel oly nagy eltéréseket a tejhozamot és annak zsírtartalmát illetően. Ha gyakran szó is van arról, hogy ez vagy az a fajta vagy tenyészet termelése jobb mint egy másiké, úgy tekintetbe kell vennünk, hogy ez esetben az állatok nagy átlagának teljesítményeiről lehet csak szó. Ismeretes, hogy a hollandiai fajta tejtermelőképesége nagyobb mint pl. a schorthor-

noké, ez azonban nem azt jelenti, hogy a német-alföldi fajtanak minden egyes állata jobb tejtermelő mint minden egyes schorthorn tehén, sőt előfordulhat az is, hogy az utóbbi fajtanak egy tenyésztete egy ugyanolyan nagyságú német-alföldi fajtájú tenyésztetel tejtermelésben túlszárnyal.

Ezért a tejtermelésre nézve a fajta melyhez az állat tartozik csak másodsorban jön számításba, annál is inkább, mert a tejtermelő-képesség átöröklődő tulajdonság. Az átöröklésben azonban nemcsak a közvetlen szülők egyedül, hanem az ősszülők is jelentékeny mértékben közrehatnak.

Az egyes fajták tejjhozamáról megbízható adatokat ezidőszertől lehetetlen nyerni tekintve a tartási mód és egyéb gazdasági körülmények különbözőségét. Tájékozásul szolgáljon azonban Krafft-nak az alábbi táblázata a különböző fajták élősúlyával, tejmennyiségéről és minőségéről:

Fajta	élősúly kg.	tejmennyiség l.	zsírtartalom %	évi zsírhozam kg.	100 kg. élősúlyra	
					tej kg.	zsír kg.
Jersey —	370	2300	5,58	128	622	34,6
Möllitali —	350	3000	3,80	114	860	32,6
Guernsey	475	3000	5,00	150	630	31,6
Algai —	420	3400	3,66	124	801	29,5
Angler —	375	3000	3,30	99	800	26,4
Oberinntali	320	2000	3,80	76	625	23,7
Ayreshire	450	2800	3,76	105	622	23,3
Hollandi	570	4000	3,08	123	701	21,6
Montavoni	450	2500	3,80	95	550	21,1
Schwyci	600	3300	3,60	119	550	20,0
Simmentali	670	3300	3,70	122	492	18,2
Märztali —	450	2000	4,00	80	444	17,8
Kuhlandi	450	2000	4,00	80	445	17,7
Pinzgau	450	2200	3,60	79	489	17,6
Mariahofi	500	2200	3,80	84	440	16,8
Berni —	600	2600	3,80	99	435	16,5
Schorthorn	600	2200	3,80	84	365	14,0
Podolai —	400	800	5,00	40	200	10,0



Legújabb típusu FORDSON TRAKTOROK

3731 gazdasági gépek és autók, HOFFER és SCHRANTZ cséplőgépek lerakata

„PERRY” cégnél. Cluj, Strada Regina Maria No. 2. Telefon 999. szám.

Ahol a mai naptól kezdve a gyár utasítására mélyen leszállított áron részletfizetésre szerezheti be gépszukségletét.

„Gazdák” Általános biztosító Részv. - Társaság

Székhely: Arad. Igazgatóságok: Kolozsvár, Temesvár. Vezérképviseletégek: Arad, Brassó, Nagyvárad, Marosvásárhely, Déva, Dicsőszentmárton Gyulafehérvár, Nagyenyed, Szatmár és Nagyszében. Elfogad tűz, lég, élet, állat, betöréses lopás, baleset, szavatossági, szállítmány és üveg biztosításokat. — Egyesületi tagok külön kedvezményben részesülnek. Minden biztosítási ügyben részletes tájékoztatást nyújtanak a vezérképviseletégek és egyesületünk titkári hivatala.

A hegyvidék fajtái általában kevesebb, de zsírban gazdagabb, míg az alföldi fajták több, de zsírban szegényebb tejet adnak.

A gyakorlatban azt tapasztalhatjuk, hogy az egy fajtan belül sok tejet adó tehének teje rendszerint kisebb zsírtartalmu a kevés tejet adó tehének tejénél. Számos vizsgálat ezt nagyban igazolta, habár elég gyakran előfordulnak esetek, melyeknél a tej mennyiségével a zsírtartalom is emelkedik.

Sokan azt állítják, hogy az állatok élősulya a tejhozammal kapcsolatban van, úgy t. i., hogy a kicsi, könnyebb állatok tejhozama rendszerint nagyobb mint a súlyosabb állatoké. Sőt azt is mondják, hogy egy jó fejőstehen sohasem lehet nagy súlyu és hogy a nagy tejhozamra tenyésztett állatok gyakran degeneráltak. Ezen gyakorlati megfigyelésben van némi igazság, azonban ennek az ellenkezője is elég gyakori. Az biztos, hogy egy olyan állat kitenyésztése sohasem fog sikerülni, amelynek tejtermelése kiváló és amellelt elsőrangú hizóképességgel is rendelkezik. Egyenlő takarmány mellett a fiatal állatok különbözőképpen fejlődnek aszerint, hogy van-e hajlamuk a sok tej képződésre vagy nincs. Amelyeknek erre nagy hajlamuk van, azok a takarmány nagy részét — feltéve, ha elég korán befedeztetik és leborjaztatják — a tejképződésre fordítják és ezáltal testük fejlődése visszamarad. A kevés tejképződési hajlammal rendelkezők eilenben a takarmány legnagyobb részét szervezik tovább fejlesztésére, izmok képzésére fogják fordítani. Nagy tejhozamu tehének ezért ritkán lesznek jó kondícióban, míg rossz fejőstehenek ugyanazon takarmány mellett meghízhatnak. A szarvasmarhánál a tej és húsjelleg közötti különbség nemcsak az élősúlyban hanem az állatok testalkatának más felépítésében is mutatkozik. A fiatalok durva táplálás, hizásra képes, koráért, telt testű egyedeket hoz létre, míg a tejelő fajták gyenge fiatalok takarmányozása egy későn érő állatot eredményez. Ez utóbbinak csontozata a hosszú fejlődési idő alatt erősebben megnyúlik, az egész alkata tehát finomabb és karcsubb lesz. Tehát a kapcsolat a testalkat és tejtermelőképeség között mindenek előtt az előbb említett viszonyokban kereshetjük. Ezzel a kérdéssel sok elméleti szakember foglalkozott és részben igen egybehangzó és hasznosítható eredményeket értek el. Vannak ugyan eltérések, ellenmondások is az egyes szakemberek vizsgálatának eredményei között így pl. az egyik szaktudós a jól tejelő tehéneknél kisebb mellkasmélységet, a másik nagyobb talált. Azok közül, akik ezzel a kérdéssel részletesebben foglalkoztak megemlítenők Stegmann, Bogdanov, Kleberger, Attinger, Hittcher munkálatai. Ezek, megfigyeléseiket több száz különböző fajtájú állaton végezték.

Az élősúlyra vonatkozó általános feltevést t. i., hogy a tejtermelés mennyisége az élősúlyhoz megfordított viszonyban áll, ezen szakemberek közül a legtöbben igazolják. Hittcher ugyan az ellenkezőjét állapítja meg, azonban a megfigyeléseit egy olyan tenyészetben eszközölte (Kleinhef-Tapián), amelyben az állatok már fiatal koruktól fogva megfelelő és jó táplálásban részesültek és testük ezért a jó tejtermelés dacára eléggé kifejlődhetett. Ez csak azt bizonyítja, hogy nagy tejtermelés mellett megfelelő nagyságú testsúlyt is elérhetünk.

Egyes kivitelek dacára tehát szabálynak elfogadható, hogy a testsúly csökkenése a hozam emelkedéssel kapcsolatban van. Ez utóbbi megfelelő takarmányozással megszüntethető ugyan, de teljesítményre való tenyésztésnél figyelmen kívül nem hagyható. Ha általában a könnyebb állatok tejelőképesége nagyobb, akkor feltételezhetjük azt is, hogy a kisebb állatok a jobb tejelők, mert hiszen a nagyság és testsúly szoros kapcsolatban vannak egymással. Oettinger kivételével, aki a nagyobb állatoknál nagyobb tejelőképeséget állapított meg a többiek megfigyelésével megegyeznek abban, hogy a kis állatok a jobb tejelők.

A hát vonalát is igyekeztek összhang-

zásba hozni a tejhozammal, azonban a megfigyelések eredményei nem mindig egyeztek. Ha összehasonlítjuk a marmagasságot a hát, far és farktő magasságával akkor az állat lehet:

1. behajlott, magasívelésű vagy vízszintes hátvonalu,

2. erősen vagy gyengén emelkedő keresztcsontu.

3. a farktő magas vagy mély fekvésű, a far tehát emelkedő, csapott, vagy vízszintes lehet.

A hát vonalának megítélésénél mindenekelőtt az állat fajtáját is tekintetbe kell venni. A hegyvidéki fajtáknál az emelkedő far magas farkállással egybekötve igen gyakori jelenség, ugyszólván szabály, míg az alföldi fajtáknál a far nem ritkán csapott. A keresztcsont magassága gyakran az állat korától és a vemhesség fokától is függ. Öreg tehéneknél a behajlott hát gyakori. Mindezt az a megfigyelések, melyek a hát vonalának a tejhozammal való szoros kapcsolatára irányultak igen nagy eltéréseket mutatnak.

Schmidt pl. azt találta, hogy a kevésbé behajlott és egyenes hátú tehének sokkal jobb tejelők a magashátúaknál. Ugyanezt állítják Kronacher és Attinger is. Stegmann és Kleberger szerint azon tehének hozama jobb, amelyeknél a keresztcsont és a marmagasság közötti különbség a legkisebb, Kronacher viszonyt ellentétben Schmidttel és Klebergerrel a magas farkállású tehéneket tartja jobb tejelőknak. Ezen egymásnak ellentmondó megállapítások azt bizonyítják, hogy a hát egyenes vonalából a tejhozamra következtetni ugyan nem lehet, de azért megállapíthatjuk, hogy az egyenes hát és farvonalu, — mint ahogy az az általános előszeretelnek örvend és a szarvasmarha formaszegéről alkotott nézetünknek megfelel — az állatok tejhozamára egyáltalában hátrányosan nem hat.

A tejelőállatok lassu fejlődésével (késő-érettség) a gerincscsontok hosszfejlődése függ össze és ezért a tejhozammal párhuzamosan a törzs hosszúsága is nőni fog. Egy jól kifejlett, hosszú törzsű a tejmirigyeknek jobb elhelyezkedést nyújt és ezért a hosszú törzsű a tejelőképeségre csak előnyös lehet. A gyakorlati megfigyelések és tudományos megállapítások e tekintetben csaknem mindenütt pontosan fedik egymást. A mellkas mélységét és szélességét illetően a nézetek igen különbözők. Feltételezhetjük ugyan, hogy a későn érő tejelőfajoknál a bordák és a mar csontnyulványai, ép úgy mint az összes csontok hosszabbra nőnek és ezért a jó tejelőállatoknál nagyobb a mellkas mélysége. A tejelőképeség és a medence hossza és szélessége között semmiféle összefüggés nem volt megállapítható. A lapocka és a nyak hosszára ugyanez áll.

Biztos kapcsolatot találtak azonban a tejhozam és a csont között. A jó tejelőknak rendszerint vékonyabbak a síncsontjuk és általában finomabb csontképződésűek.

Továbbá a tőgynek és közvetlen környékének kifejlődése, alkata is összefüggésben van a tejelőképeséggel. Egy nagy, jól kifejlesztett tőgy erősen kiálló tejerek, jó tejelőképeségre vallanak.

A tőgynek azonban husosnak nem szabad lennie. Egy jól kifejlett tőgy a fejés után ernyed és nem duzzadt benyomást tesz, a husos tőgynél ellenben ez a teltség fejés után is megmarad ami kevés tejképződésre vall.

A megállapítások szerint a tejhozammal semmiféle összefüggésben nincs.

1. A szarvak hosszúsága és erőssége.
2. A mar alakja.
3. A lábszár hosszúsága.
4. A bőr vastagsága, ráncosottsága a nyakon.

5. Szőrzet erőssége, egyenletessége.
6. A tejtűkör képződése.
7. Fiókcsécsekbimbók képződése.
8. A hosszú gerincoszlop következtében nagy bordaközök.

Mindezen megállapításokból láthatjuk, hogy

a testalkat és tejhozam között vannak ugyan bizonyos kapcsolatok, azonban egyetlen olyan külső jel sem létezik, amelyből a tejhozam magasságára biztosan következtethetünk. Csak a jelek összegéből lehet hozzávetőlegesen megítélni, hogy egy állat rendelkezik-e ezzel a hajlandósággal vagy nem. Azonban téves megítélek mindig előfordulhatnak. Egy olyan állat, melynek külső alkata a tejjelleget mutatja, azonban tejmirigyei hibás fejlettségűek, mindég megtéveszthet bennünket. Ezért csak a teljesítmények megvizsgálása által lehet erről tiszta képet nyernünk.

Egy másik fontos tényező a tejtermelésre nézve a tejelési időszak tartama.

Mindenki tudja, hogy a tejképződés közvetlen a leborjazás után a legnagyobb. A tejtermelés ezután a tejelési időszak előrehaladásával fokozatosan csökken és végül rövidebb vagy hosszabb idővel a következő leborjazás előtt rendszerint oly csekély lesz, hogy a fejés már nem fizetődik ki, tehát a tehén szárazon fog állani. A magyarázata ennek a folyamatnak abban keresendő, hogy a fejlődő magzatnak növekedése folytán fokozatosan több táplálékra van szüksége és azon anyagok egy része, amelyek azelőtt a tejképződésre fordítottak, most a magzatfejlődésre szolgálnak. Minél kisebb egy tehén tejelőképesége és minél gyengébb a takarmányozása, annál hamarabb fog megszűnni a leborjazás előtt a tejképződés. Vannak azonban olyan tehének is, amelyek sohasem állnak szárazon, ez azonban szintén nem előnyös. A tejmirigyeknek 60—70 napi pihenést adni kell évente. Gyakran megfigyelték, hogy az olyan állatok, amelyek egy évben nem állottak szárazon, a következő évben sokkal kevesebb tejet adtak. Sőt úgy látszik, hogy a jól tejelő tehének hosszabb pihenést is igényelnek. A próbatejések kimutatták hogy a tejmennyiség csökkenése a tejelési időszak kezdetétől, annak végéig rendszerint szabályszerűen megy végbe, azonban nem abszolút egyenletességgel, hanem gyakran ugrásszerűen történik. Ez természetes is, mert a takarmányozás a tejképződésre szintén hatással van; pl. májusban és júniusban a legelő és a zöldtakarmány a tejhozamot emelni fogja.

A tej zsírtartalmának emelkedése és csökkenése a tejelési időszak alatt már egészen más képet mutat. Hittcher vizsgálatai szerint a tej zsírtartalma a leborjazás utáni első hónapban nagyobb mint az utána következőkben; a legkevesebb zsír a 2 ik vagy 3-ik hónapban mutatkozott és ezután ismét emelkedett és pedig a tejelési időszak utolsó hónapjaiban annyira, hogy ekkor nagyobb volt mint az első hónapban. — A legelő mindég jó hatással van a zsírképződésre.

Hogy ezen viszonyokról tiszta képet nyerhessünk alább közöljük a Neuendorf-Friedheimi (Keletporoszország) ellenőrző szövetkezet egyik tehénészetében észlelt adatokat:

Az 1. hónapban a borjazás után	3,33% zsír
1.	3,06
2.	2,98
3.	3,02
4.	3,10
5.	3,14
6.	3,25
7.	3,41
8.	3,63
9.	3,88
10.	

Az évi tejtermelésre nagy befolyást gyakorol továbbá az ellés ideje. Nem mindegy, hogy egy tehén ősszel vagy tavasszal ellik meg, mert ennek ideje a tejmennyiséget befolyásolja. Általában mondhatjuk, hogy a tél közepétől egész kora tavaszig húzódo időszak erre a legmegfelelőbb. Ha az állatokat tavasszal a legelőre hajtuk, az a tejkiválasztásra serkentő hatással lesz és a tejmennyisége jelentősen emelkedni fog. Ellenben ha az ellés ideje az ősze esik akkor a tehén csak az ellés után 7—8-ik hónapban kerül a legelőre és így en-

nek jó hatása a tájképződésre már csekélyebb lesz.

A kora tavaszi elésnél egyidőleg 2 tényező fogja befolyásolni a tejhozamot és pedig a tehén friss fejsz volta és a legelő hatása.

Erről igen érdekes adatokat tartalmaznak Hansen tanárnak a rajnavidéki tejellenőrzőszövetkezetekben eszközölt megfigyelései.

Ezek szerint általában 4 év alatt a következő eredményeket érték el:

Borjazás ideje	A tehének száma					Tejmennyiség kg.				
	1904	1905	1906	1907	Összesen	1904	1905	1906	1907	Átlag
Október—Novemb.	192	291	387	456	1326	3677	4000	4086	4194	4045
December—Január	354	442	583	608	1987	4079	4303	4425	4423	4336
Február—Március	784	980	1283	1388	4435	3653	4086	4087	4201	4046
Április—Május	326	409	514	526	1775	3151	3699	3777	3902	3681
Junius—Július	123	133	228	221	705	3443	3722	3649	3842	3687
Augusztus—Szept.	130	182	169	251	732	3556	3596	3844	3893	3748

Borjazás ideje	Október—November = 100				
	1904	1905	1906	1907	Átlag
Október—Nov.	100	100	100	100	100
Decemb.—Jan.	111	108	108	105	107
Február—Márc.	99	100	100	100	100
Április—Május	86	92	92	93	91
Junius—Július	94	93	89	92	91
Auguszt.—Szept.	97	90	94	93	93

Ez esetben tehát a legelőnyösebb borjazási idő a december-január volt. Ebben az időszakban előtt tehének tejmennyisége a legnagyobbak mutatkoztak. Egyes vidékek és viszonyok szerint ez az időszak eltolódhatik. Irányadó e tekintetben a legeltetés és zöldtakarmányozás kezdete.

(Folyt. köv.)

Szőlősgazdák!

Írta: Schöppner Sámuel
volt m. kir. szől. és bor. felügyelő.

Ki szőlőjét a Peronospora ellen eredményesen akarja megvédeni, az alkalmazkodjék az itt röviden elmondandókhöz:

1. Utóbbi években gyakran támadja a Peronospora a virágzásban levő fürtöcskéket, különösen a virág nyelét, minek következménye az apró bogycskák lehullása, hogy ezt megakadályozhassuk, oly korán kell permeteznünk — de csak $\frac{3}{4}$ os oldattal, azaz: 100 liter vízre csak $\frac{3}{4}$ kiló kékkövet veszünk — a földön a fürtöcskéket hajtások és levelek által takarva még nincsenek, hogy így minden fürtöcske kaphasson a permetező vízből. Vagyis először már május 18—22 közti időben kell gyenge oldattal permeteznünk.

2. Közvetlen a virágzás előtt, 14—16 nappal az első permetezés után, ugy május 28-ika és június 8-ika közti időben permeteznünk másodszor $1\frac{1}{2}$ os oldattal.

3. Közvetlen a virágzás befejeztekor, 16—18 nappal a második permetezés után, ugy június 18—25 körül permeteznünk harmadszor, $1\frac{1}{2}$ os lével.

4. Július közepe felé negyedszer és esős ködös időjárás esetén augusztus elején ötöd-ször is kell permeteznünk. Mindkét esetben $1\frac{1}{2}$ os oldattal.

Lényeges az első 3 permetezésnél, hogy a fürtök is megpermeteztessenek, az utolsó kettőnél már csak a felső új levelek permetezése szükséges.

5. Minden permetezést meg kell előznie a válogatás, kötözés. Kössünk lazán, szellősen. A karóhoz csak a jövő évi termőfát, vagyis magfát kössük. Ha a karóhoz kötött hajtások túlhoszuak, vagy már le is lógnak, azonnal csonkázni kell, hogy így a szőlőt járjassa a levegő, hogy legyen világos és hogy a nap-sugarak behatolhassanak, így köd, harmat és esővíz hamarabb száradnak fel és a betegség fellépésének vagy terjedésének útját vágjuk. A szőlő legyen mindig burjánmentes. Ezek is mind a védekezéshez tartoznak.

6. Ha bármilyen okból nem végezhetjük el a maga idején a válogatást, kötözést, ezért a permetezéssel ne várjunk addig amíg ezeket befejezzük, hanem ha itt a permetezés ideje, okvetlen permetezni kell a szőlőt, úgy a hogyan van.

7. A gerezdeket, bogycskákat némely fajknál alacsony fekvésű és keskeny, nem eléggé szellős völgyekben levő szőlőkben, a betegség ellen sokszor, különösen ködös időjárásakor, csak rézkén porozással védekezhetünk. Hogyan és miképpen, a jövő számban lesz elmondva.

8. Permetezéshez csak a már régóta jól bevált kékköves meszes vizet használjuk. Figyelni kell a permetező víz elkészítésénél arra, hogy se igen kevés, se igen sok meszet ne adjunk hozzá. Ha kevés a méz akkor — különösen hűvös időjárásakor és leginkább az első permetezésnél — a fiatal leveleket az oldat elperzseli. Ha igen sok a méz akkor meg nem tapad jól és az eső könnyebben lemossa. Nagyjában az oltott mézből két annyit kell adni mint a kékkövből. Ez persze nem pontos eljárás, mert a mézben lehet több vagy kevesebb víz, de másfelől a méz minősége sem mindig megfelelő. Pontosabb ennél, ha piros lakmusz papirost használunk a lé készítésnél, addig adunk a mézből a kékköves vízhez, a míg a bemártott piros lakmuszpapír meg nem kékül. Na de a nemürödőség révén kevés szőlősgazda fog lakmuszpapirost magával hordani, ezért felhívom az érdeklődők figyelmét arra, hogy igen egyszerű uton, mérés és lakmusz papír nélkül, hogyan lehet a permetező vizet a legpontosabban elkészíteni. A kékkövet előzetesen vízbe feloldjuk, a már kékköves vízhez adunk annyi megszárt meszes vizet a mennyit gondolunk, de ez még nem elég erre jön egy jó összekeverés, egy pillanatnyi

várunk, hogy az összekevert víz csendesedjék most aztán töltünk megint hozzá a meszes vízből és figyelünk arra, hogy a hozzáöltés által a víztömegbe keletkező erek milyen színűek, ha kékebbek mint a tömegvíz színe, akkor még adunk apránként addig meszes vizet hozzá, a míg az erek nem fehérebbek mint a közben már kékké változott víz. A fokozatos meszesvíz hozzáöltése előtt mindig keverni kell és egy pillanattal várni, hogy az összekevert víz elcsendesedjék, hogy így a meszes víz hozzáöltésekor fejlődő erek színét jobban megfigyelhessük. Az így elkészített permetezővíz a kelleténél sem kevesebb, sem több meszet nem fog tartalmazni. Ezen készítési módhoz csak sok évi munka és párhuzamos kísérletek után jöttem hozzá.

Hogy a permetező víz jobban tapadjon, tanácsos minden kiló kékkő után még 30—50 deka timsót a vízhez adni.

Sővényfalva, 1926. május 10.

Válasz Ugron Zoltánnak.

Azt a kérdést intézi hozzám Ugron Zoltán, az E. G. 1926. évi 18. számában „Szarvasmarhatenyésztésünk és a borzderes marha” c. cikke rendén, hogy hiszem-e, miszerint ott, ahonnan a cikkében leírt sok, igazán elszomorító adatot kirázta: „van-e még hely fajtákon, tenyésztésen gondolkodni”.

Figyelmetlenség volna válaszolatlan hagyni a feltett kérdést. Ne vegye azonban rossz néven, ha kerülő uton válaszolok.

Egyik napilapunk „Udvarhelymegyei gazdasági hírek” c. tudósításában olvasom, hogy „a földművelő nép között a szegénység mind-mind nagyobb mérvet ölt. Állatjait nem tudja értékesíteni, bár bő takarmányozás mellett azok jó állapotban vannak, felesleges gabonájából alig kap valami csekélységet és mindezekkel szemben, más közszükségleti cikkek árai nap-nap után emelkednek”. Ugron Zoltán cikkének is ugyanez a veleje.

Többször került már állattenyésztésünk, egész mezőgazdaságunk olyan szomorú sorsra, mint amilyen ma sújtja. A tőlünk importáló külföld agrár védvamos politikája, az amerikai buza, az ausztráliai és orosz gyapju, a tengerentúli fagyasztott hus, a szibériai vaj, a kanadai gyümölcs Európába öntésének ugyanazt a hatását érezte ami kis pátriánk is, mint most a kormány balkezes tarifapolitikájának és szállítási politikájának hatására. Leszállt az ára a marhának, a buzának, a gyapjunak. Annnyira leszállt, hogy desperátus cikkek jelentek meg a lapokban és elkeseredett felszólalások hangzottak el a szakértekezteken. Együttal azonban afelől is gondolkodtak, tanácskoztak, irtak és cselekedtek, hogy mi módon enyhíthetné a gazdaközönség, saját hatáskörében, a bekövetkezett nyomorúságot addig is, míg a kormányzatnak sikerül a vészfelhőket elhárítani és az ország sorsát intéző fórumok előveszik a jobbik eszüket.

Tanácskoztak, irtak, cikkeztek, próbálkoztak, hogy milyen eljárással, milyen fajtákkal, milyen takarmányokkal és trágyákkal lehetne jobbat, többet olcsóbban tenyészteni és termeszteni és amit a produkció létrehoz, megfelelőbben értékesíteni. Abban az időben történt, hogy a szegedi országos jellegű kiállításról (1899.) megjelent szakszerű bírálat kiemeli, hogy a szakértők az erdélyi szürke marha tejelő jellegére vonatkozóan az Ugron Zoltán fiatalfalvi tenyésztése által bemutatott formában állapodtak meg. Abban az időben történt, hogy az 1900. évi kolozsvári állatkiállításon az Ugron Zoltán fiatalfalvi tenyésztéséből bemutatott csoport általában is nagyon kielégítette a szakértőket . . . a bemutatott tehének biztosí-

* L. „Az erdélyi állattenyésztés fejlődése” 1882—1903. Írta Jakab László. Kézlönyomat az „Erdélyi Gazda” 1903—1904. évfolyamából.

A megerőltető gazdasági munkáknál
nélkülözhetetlen

a 60 év óta bevált és mindenütt használt

KWIZDA-féle Fluid



lovak lábainak ápolására, ha azokat betegségekől meg akarjuk óvni.

Növeli a lovak teljesítő-
képességét és kitartását.

KWIZDA-féle marhapor
KWIZDA-féle sertéspor

Eredeti csak a KWIZDA felirással.

Máskülönben értéktelen hamisítvány.

tolták a szakértőket, hogy ez a tenyészet hamarosan eljut oda, hová tenyésztője emelni törekszik**... az erdélyi szürke marha formájának, fejlődésének, tejelésének kimivelésére, a gazdasági viszonyok által megkívánt hasznosabbá tételére.

Abban az időben történt, hogy amikor a fiatal kiváló gonddal létesített nagy gyümölcsösből, a közelfekvő berek nagy tölgyfája alá menekültünk, a hirtelen támadt zápor elől: Ugron Zoltán élénk kedvvel magyarázta nekem: milyen módon fogja gyümölcsstermését otthon feldolgozni, aszalással, iz főzéssel, stb. tartós áruvá készíteni, — ha országos börtér-més esetén, avagy szállítási nehézségek miatt nem lehet nyersen, illő árban értékesíteni. És ugyanabban az időben történt, hogy sokan okultunk azokból a cikkekből, melyek rendén Ugron Zoltán beszámolt fiataljai gazdaságában különféle takarmánynövényekkel végzett termesztési kísérleteiről, azzal a gondolattal, hogy állatai ellátását *olcsóbbá tudja tenni* s ezzel állattenyésztése, a nyomott árak dacára is, jól védhető legyen, kárral ne járjon.

Dr. Szentkirályi Ákos.

Kisebb szakközlemény.

Borju fekvése a tehénben. Az esetek 70—80% ában szarvasmarháknál a magzat a jobb oldalon fekszik, vagyis a jobb petefészekben válnak le a peték. Jobb oldali az elhelyeződés azért, mert a bal oldalon elhelyeződő nagy bendő kitölti az egész helyet és így a borju a jobb oldalra szorul. Előfordul azonban az is, hogy a borju bal oldali elhelyeződésű, ami nem jelent semmit. A borju magzat körülbelül a vemhesség 7-ik hónapjáig állandóan változtatja a helyét és véglegesen csak akkor helyeződik el, ha már oly nagyra nőtt, hogy forgolódni nem tud. Az állatot jó különösen a vemhesség végén, sokat jártatni, hogy a borju megfelelően elhelyeződjék és így a szülésnél ne legyen baj.

Vegyes közlemények.

Szövetkezetek országos kongresszusa. Bukarestből jelentik: A hitel- és fogyasztási szövetkezetek országos kongresszusa vasárnap és hétfőn folyt le Bucarestben, amelyen Trancu Jasi miniszter elnökölt. Határozati javaslatot fogadtak el, amelyben kimondották, hogy a hitelszövetkezetek támogatják a többi szövetkezeteket és elhatározták, hogy 2 százalékot juttatnak az összes szövetkezetek az úgynevezett „kooperatív” alapra, tényleges forgalmukból.

A telepések ügye. Az agrár comite 4638 számú rendelkezésével utasította a Krassó megyei agrár hatóságokat, hogy a telepés községekben megindított kisajátítási eljárást szüntessék be és amennyiben a földek még nem adták az igényjogosultaknak át azok az agrár comite döntéséig a telepések használatában hagyandók.

A kolumbácsi legyek az Al-Duna mentén, az orsovai járás több pontján hatalmas rajokban lepték meg a vidéket. A hatóságok most sietve tesznek védekező intézkedéseket a kolumbácsi legyek pusztítása ellen.

Borhamisítás. Az utóbbi időben Erdély több városában nagyarányú borhamisításnak jöttek nyomára. Hogy ezeknek a visszaéléseknek végét vesse, a kormány szigorú rendeletet adott ki, amelyben az illetékes hatóságokat felhívja, hogy minden nagyobb borlerakban pontos vegyelemzéseket végezzenek. A borkereskedőknek statisztikai adatok kíséretében borpróbákat kell beküldeniük a kerületi rendőrhatalós útnak az illetékes kémiai intézetekhez; a vevőknek pedig jogában áll borvásárláskor a borigazolványokat kérni. A rendelet szerint később permanens-bizottságokat létesítenek, amelyek feladata az állandó borellenőrzés lesz.

** L. Jakab László ugyanazon munkáját.

PIAC.

Országos vásárok.

1926. május hó 24-én Csákgorbó, Kendilóna, Máramarosziget, Marosilye, Románláp, Sülemed. — 55-én Alibunár, Alsókomána, Csege, Lajosfalva, Székelykál, Magyarorbó, Mezőbodon, Nagyszombor, Várboksán. — 26-án Berzászka, Bonyha, Magyaragyszombor, Petele, Szászbonyika, Ulma, Uzon. — 27-én Fogaras, Maroskecze, Nagybaromlak, Naszód. — 28-án Királydaróc. Mártonfelke, Medgyes. — 29-én Kereszties. — 30-án Bethlen, Mezőméhes, Selénd, Stájerlak.

Az állatvásárokat továbbra is a rendkívül erős kereslet jellemzi, amellyel szemben a kínálat még az eddiginél is tartózkodóbb és az egyre silányabb anyagért folyton magasabb árakat igényel. A kereslet nemcsak exportáruban nagy, de belföldi szükségletre is és pedig ezáltal főképp nem vágómarha után, hanem igavonóállatok után és mivel Csehországban és Ausztriában a lej alacsony kurzusára fojytán a romániai árut minden más árunál jobban keresik, az árak további jelentékeny emelkedése várható. A Mezőségen hízalt ökörért élősúlyban 25—26 lejt fizettek per kg., fejőstehénért borjuval együtt 12000 lejt, növendékmarháért 6000 lejt, zsirsértésért kg. ként 40 lejt, hussértésért 30—32 lejt, juh 650—800 lejt, bárány 200 lejtig. Az árak állandóan emelkedő tendenciát mutatnak.

Az E. G. E. kiadásában megjelent könyvek és egyéb nyomtatványok árjegyzéke.

1. ár, ha a füzetet személyesen veszi meg;
2. ár, ha a füzet árát előzetesen beküldi és egyszerű postal küldés mellett, a füzet megérkezéséért felelősséget nem vállalunk.
3. ár, ha a füzet árát előzetesen beküldi ajánlott és felelős postal küldéssel.
4. ár, ha a füzetet utánvétellel küldjük meg.

Megrendelések azok értékével együtt az Erdélyi Gazdasági Egyület titkári hivatala (Cluj—Kolozsvar, Str. Andrei Muresan 10.) címére küldendők. Öt példányon ellátott füzetem egrendelés esetén 25 százalék engedmény.

	Let
1. Réti János. A trágyáról, a trágyázásról.	5 6 12 16
2. Virág Elek: Sertésenyésztés és hizlalása	20 21 27 31
3. Gáspár J.: A kaszálók és legelők ápolása	20 21 27 31
4. Tormay Béla. A borjú fölneveléséről.	5 6 12 16
6. Hauer Géza. A fejőstehénről.	5 6 12 16
7. Hensch Árpád. A szántás-vetésről.	5 6 12 16
17. Ásványi Lajos. A vörös löhere termesztéséről.	8 9 15 19
19. Herényi: A nyerstakarmányok eltevése.	5 6 12 16
20. K. Vörös S. A gazdaságok berendezéséről.	5 6 12 16
21. Marx Ferenc. A kosárfűz termelése.	5 6 12 16
22. Kovács B. Házi állataink takarmányozása.	5 6 12 16
30. Nemes István: Az öntözés.	5 6 12 16
36. Jakab L. Állataink egészségének gondozása.	10 11 17 21
38. Cserhát S. A gyomok kártékonytsága.	5 6 12 16
43. Ifakalvi. Szőlőművelésről.	5 6 12 16
46. L'Huillier I. A káposzta-télek termesztése.	5 6 12 16
47. Dr. Baintner F. A mezőgazd. szeszgyárak.	5 6 12 16
52. Dr. Barna. A kenyéradó növények ellenségei.	10 11 17 21
54. Dr. Péter. Vadontermő gyógynövények gyűjtése.	10 11 17 21
56. Dr. Cséser Lajos: Kalauz a falusi gazdasági társadalomtudományban.	10 11 17 21
57. Szász Ferenc. Tejgazdaság. Sajt készítés.	15 16 22 26
58. Jászberényi András. Tejgazdaság, vajkészítés.	15 16 22 26
59. Cséser Gyula. Az utak és terek fásítása.	5 6 12 16
60. Dr. Szentkirályi Ákos. Erdély juhál.	40 41 47 51
61. Dr. Péter B. A gyógynövénytermesztés.	10 11 17 21
Dr. Nagy E. A gazdakörök szervezéséről	10 11 17 21
Hágatási jegyzék darabja	5 6 12 16
Hágatási és borjazási jegyzék darabja	5 6 12 16
Törzskönyvelési lap tehének és bikák részére	5 6 12 16
Próbaféjési napló darabja	5 6 12 16
Napszámjegyzék 100 oldalas	20 21 27 31
Napszámjegyzék 50 oldalas	15 16 22 26
Napszámjegyzék 16 oldalas	5 6 12 16
Szegődménylevél darabja	3 4 10 14
Gazdakör alapszabályminta darabja	5 6 12 16
Mezőgazd. kamarákról szóló törvény	10 11 17 21
Az állattenyésztésről szóló törvény	10 11 17 21

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

B. M. Zabola. Anyaghalmoz mlatt késik, jönni fog-

Apróhirdetések.

Déri Árpád maghereskedése

Cluj, Str. Reg. Marla 10. Ajánlja németországi és hollandiai garantált fajazonos, tiszta és csíráképes

konyhakerti-, virág- és gazdasági magvait.

Gazdasági szaktanácsadó dr. Páter Béla tb. gazdasági akad. igazgató, aki a szakkérdésekben agazdaközönség rendelkezésére áll. Arjegyzéket ingyen és bérmentve küldök. Flókküzlet Turda, Balogh virágüzletben. 3901

Erdélyi Gazda Zsebnaptára

az

1926.

évre.

Ára 20. L.

Megrendelhető az

Erdélyi Gazda

kiadóhivatalában.

Szőlő és gyümölcs kertészt, borászt keresek, Be-tegh Miklós Campu Mihai—Aranyosgyéres. 3920

Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank Részvénytárs.

Cluj-Kolozsvar, Plata Unrei (v. Mátyás király-ter) 7. Alaptőkéje: 25.000.000 Tartalékok: cca 24.200.000

Fiókjai: Désen, Dicsőszentmártonban, Gyulafehérváron és Marosvásárhelyen. — Affiliált intézetei: Nagenyed, Torda, Székelyudvarhely, Szászrégen, Nagybanján. — Áruraktárat a vasuti állomás mellett. — Betéteket elfogad, váltókat leszámít, átutalásokat teljesít, mindentféle bankszerű üzletet előnyösen végez. Safe deposit. — Engedélyezett devizahely.

GROZIT
KAUCSUKASZFALT
KOMPOZICIONÁL BEVONT
SZAGTALAN

BÖRFEDÉLLEMEZ

**ERŐS
TARTÓS
VIHARTÁLLÓ**

„GROZIT” TIMIȘOARA
11. Strada Samuil Micu (Magyar-u.)

Grozit-gyártmányok:

Fedéllemezek külföldi filzlemezből (nem cellulozéból). Aszfaltszigetelőelemek, aszfaltmaslix, bitumen, facemant, tetőlak, carbolineum, kőszénkátrány. — Vállal mindennemű szakmába vágó tetőfedési és aszfaltozási munkálatot.